

Danguolės Karmazienės daktaro disertacija

Autorė: Danguolė Karmazienė

Disertacijos pavadinimas: VĖLYVOJO NEMUNO APLEDĖJIMO KEIMINIŲ TERASŲ MORFOGENEZĖ IR JŲ ERDVINĖ SKLAIDA

Mokslo sritis: Fiziniai mokslai, fizinė geografija (06 P)

Mokslinis vadovas: prof. habil. dr. Algimantas Česnulevičius

Doktorantūros studijos: 2007-2011

Gynimo data: 2014 m. gegužės mėn. 15 d.

Santrauka

Paskutiniaisiais metais, vykdant Lietuvos teritorijos geologinį kartografavimą stambiu ir detaliu masteliu, buvo išskirtos keiminės terasos. Iki tol keiminių terasų nuogulos buvo tapatinamos su priedyninėmis fluvio-glacialinėmis nuogulomis arba limnoglacialinėmis nuosėdomis. Keiminės terasos, Lietuvoje paplitusios Vėlyvojo Nemuno apledėjimo srityje, pasižymi didele morfologijos, genezės ir sandaros įvairove. Jos formavosi marginalinėse Baltijos aukštumose ir Žemaičių sališkoje aukštumoje, o taip pat ties faziniais marginaliniais gūbriais.

Disertacijos duomenys sukaupti lauko ekspedicijų metu, vykdant Lietuvos teritorijos geomorfologinį kartografavimą. Darbe taip pat panaudoti publikuoti literatūros šaltiniai ir duomenys, saugomi Lietuvos geologijos tarnybos Geologijos fonde.

Darbe pirmą kartą atlikta keiminių terasų morfologijos ir sandaros analizė, rekonstruotos keimines terasas sudarančių nuogulų sedimentacijos sąlygos, atskleista keiminių terasų nuogulų ir nuosėdų granulimetrinės sudėties kaita horizontaliame ir vertikaliame pjūviuose, pagrįstos keiminių terasų susidarymo sąlygos atsižvelgiant į ledyno pakraštinės dalies dinamiką bei sudaryta morfogenetinė keiminių terasų klasifikacija.

Atlikti tyrimai svarbūs fundamentiniu aspektu, nusakantys skirtingų keiminių terasų morfogenetinius tipus, jų sandarą ir paleogeografines susidarymo sąlygas Vėlyvojo Nemuno ledyno deglaciacijos metu. Darbo duomenys gali būti panaudoti kituose regionuose sprendžiant analogiškų formų susidarymo problemas. Šie tyrimai svarbūs praktiniu aspektu, kadangi keiminių terasų nuogulos ir nuosėdos yra statybinių naudingųjų iškasenų (žvyras, molis) resursai. Disertacinio darbo rezultatai gali būti naudojami paleogeografinių sąlygų rekonstrukcijai. Darbą sudaro 167 psl., 88 paveikslai ir 1 lentelė.

Publikacijos disertacijos tema:

I. straipsniai periodiniuose mokslo leidiniuose, turinčiuose citavimo rodiklį (WEB of Knowledge Thomson Reuters):

Karmazienė, D., Karmaza, B., Baltrūnas, V. 2013. Glacial geology of North Lithuanian ice marginal ridge and surrounding plains. *Baltica*, 26 (1), 57–70. ISSN 0067-3064, ISSN 1648-858X.

Bitinas, A., **Karmazienė, D.,** Jusienė, A. 2004. Glaciolacustrine kame terraces as an indicator of conditions of deglaciation in Lithuania during the Last Glaciation. *Sedimentary Geology*, 165, 285–294. ISSN 0037-0738.

II. Publikacijos kituose recenzuojamuose periodiniuose, tęstiniuose arba vienkartinuose leidiniuose:

Karmazienė, D., Zinkutė, R., Karmaza, B., Česnulevičius, A. 2011. Clay as a natural isolating cover: its formation in supraglacial and proglacial subenvironments in North Lithuania. *The 8th International Conference Environmental Engineering, May 19-20, 2011, Vilnius, Lithuania. Selected papers. Vol. I. Edited by D. Cygas and K. D. Froehner.* 155–161. ISSN 2029-7106 print / ISSN 2029-7092 online, ISSN 978-9955-28-831-2 CD (ISI Proceedings).

Karmazienė, D., Karmaza, B. & Baltrūnas, V. 2007. Structural characteristics of Pleistocene deposits in North Lithuania. *Applied Quaternary research in the central part of glaciated terrain (edited by Peter Johansson and Pertti Sarala: Proceedings of the INQUA Peribaltic Group Field Symposium 2006, Oulanka biological research station, Finland, September 11–15. Geological Survey of Finland, Special Paper 46,* 31–37. ISBN 978-952-217-006-4 (paperback). ISBN 978-952-217-021-7 (PDF). ISSN 0782-8535.

Karmazienė, D. 2006. Reljefas ir geomorfologija. Kn.: *Šiaulių krašto geologija.* Red. J. Satkūnas. Vilnius-Utena: 34–46. ISBN 9986-623-43-X, ISBN 9955-676-45-0.

Karmazienė, D. 2006. Tiesioginė geologinė aplinka. Kn.: *Šiaulių krašto geologija.* Red. J. Satkūnas. Vilnius-Utena: 27–33. ISBN 9986-623-43-X, ISBN 9955-676-45-0.

Baltrūnas, V., Karmaza, B., **Karmazienė, D.** 2005. Pleistoceno nuogulų sandaros ir formavimosi ypatybės Šiaurės Lietuvoje. *Geologija, 52,* 22–33. ISSN 1392-110X.

Karmazienė, D. 1999. Targių ozai – Kurtuvėnų regioninio parko gamtos puošmena. *Geologijos akiračiai,* 1: 52–57. ISSN 1392-0006.